JÄMSTÄLLDHETS MYNDIGHETEN

2026-10-12
Jämställdhetsmyndigheten
info@jamstalldhetsmyndigheten.se
Diarienummer: 26/00217

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
s.hc@regeringskansliet.se
Diarienummer S2026/01273

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET EN ÅLDERSGRÄNS FÖR BARNS TILLGÅNG TILL SOCIALA MEDIER, SOU 2026:35

Sammanfattning

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker övergripande utredningens förslag om en åldersgräns på sociala medier fram till det år barnet fyller 15 år. Vi delar utredningens beskrivning att det utifrån rådande kunskapsläge är motiverat att samhället vidtar åtgärder mot sociala mediers negativa effekter för barns hälsa och välmående. Vi betonar dock att en åldersgräns på sociala medier inte är tillräckligt verksam i egen regi. För att främja barns och ungas hälsa, motverka utsatthet för digitalt våld och stävja innehåll som får negativ påverkan på jämställdhet i stort ser vi att även andra åtgärder behöver intensifieras. Vidare ser vi att lagförslagets utformande, där spelplattformar undantas, riskerar att begränsa och påverka flickors fri- och rättigheter i högre utsträckning än pojkar.

Nedan sammanfattas Jämställdhetsmyndighetens viktigaste synpunkter till den fortsatta beredningen:

- Jämställdhetsmyndigheten delar i stort utredningens beskrivning av utsatthet och konsekvenser för hälsan, där den föreslagna regleringen kan få positiva konsekvenser för barns hälsa ur ett jämställdhetsperspektiv. Vi menar dock att även flickor och pojkar över 15 år behöver skyddas mot skadligt innehåll. Det innebär att åtgärder och krav fortsatt och i högre utsträckning behöver riktas mot onlineplattformars innehåll och funktion.
- Jämställdhetsmyndigheten betonar att lagens utformning där spelplattformar undantas inte i tillräckligt hög utsträckning är verksam för att minska risken att utsättas för digitalt våld eller spridning av innehåll.
- Den fortsatta beredningen av lagförslaget behöver följa utvecklingen av internationell lagstiftning om åldersgränser på sociala medier, samt ta vara på den kunskap som flera myndigheter på området just nu tar fram.
- Vi ser flera luckor i utredningens konsekvensanalys. Konsekvenserna av lagens utformning för jämställdheten är inte fullt analyserade och har ett övervägande fokus på flickors hälsa och användning. Vi ser även att det

behövs en mer utförlig kartläggning av förslagets möjliga konsekvenser för särskilt sårbara grupper, vilken behöver inkludera unga som lever under hedersrelaterat våld och förtryck.

Synpunkter enligt utredningens disposition

11.2 En ny lag med en åldersgräns för barns tillgång till sociala medier

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker övergripande en lag om åldersgräns på sociala medier och delar i stort utredningens beskrivning av utsatthet och konsekvenser för hälsan. Den föreslagna regleringen kan, till viss del, få positiva konsekvenser för barns hälsa ur ett jämställdhetsperspektiv. Förslaget kan även vara ett led i att motverka barns utsatthet för digitala former av våld, dock med begränsad effektivitet. Utifrån den kunskap vi har idag om sociala mediers negativa effekter för barns hälsa och välmående ser vi ett behov av att samhället vidtar åtgärder här och nu för att stötta barn och unga. En åldersgräns för sociala medier kan vara en sådan åtgärd. Jämställdhetsmyndigheten menar dock att även flickor och pojkar över 15 år behöver skyddas mot skadligt innehåll, vilket innebär att åtgärder och krav även behöver riktas mot onlineplattformars innehåll och funktion.

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker utredningens förslag om att lagen bara ska gälla i inloggat läge. Algoritmstyrt och användargenererat innehåll kan få negativa jämställdhetskonsekvenser, i och med att användares flöden utformas efter och förstärker könsnormer. Utformningen av sociala medier kan förklara många av de negativa effekterna av användandet, bland annat genom att vara beroendeframkallande eller bidra till konsumtionshets.[1] Självskaderelaterat innehåll sprids snabbt i nätverk av unga användare, särskilt på visuella plattformar, vilket innebär att tillgången till nätverk i inloggat läge kan förstärka de negativa effekterna av innehållet som unga möter.[2]

Samtidigt som lagförslaget kan komma åt de negativa effekterna av användargenererat innehåll kommer barn även utan att vara inloggade komma åt innehåll, som exempelvis videor på Youtube. Det kan vara innehåll med våld, kvinnofientlighet och pornografiskt material. Även om algoritmer bidrar till att förstärka ohälsa finns det inget som hindrar unga att söka upp skadligt innehåll själva i utloggat läge. Lagförslaget kommer därför inte helt åt att skydda barn från de negativa effekterna av innehållet online. Vi bedömer, i likhet med andra organisationer och myndigheter, att åtgärder i högre utsträckning behöver riktas mot onlineföretagen.[3] Utredningen hade därför enligt myndighetens bedömning behövt

[1] Folkhälsomyndigheten. (2024). *Digitala mediers negativa påverkan på barns och ungas hälsa – techbolagens ansvar*.

[2] Mediemyndigheten. (2026). *Hur påverkar innehåll och kommunikation på sociala medier ätstörningar och självskadebeteende?*

[3] Folkhälsomyndigheten. (2024); Unicef. (15 juni 2026). *Barns rättigheter gäller även online*. https://unicef.se/vad-vi-gor/paverkan/policy-brief-aldersgrans-i-sociala-medier; Staksrud, E., Livingstone, S., Olafsson, K. (2026) *Use, views and worries on age bans on social media: responses from 29,169 children in 19 European countries*. Technical Report. EU Kids Online, University of Oslo and LSE.

innehålla en djupare analys av lagens förväntade effektivitet och konsekvenser för barns rätt till delaktighet, information och social kontakt ur ett jämställdhetsperspektiv.

Folkhälsomyndigheten har framhållit vikten av att förändra utformningen av digitala tjänster för att de inte ska stimulera till ökad användning eller bidra till utsatthet. Techbolagen behöver ta ett större ansvar för att minska risken för negativa hälsoeffekter och främja en balanserad användning. Digital Services Act (DSA) innehåller redan krav på onlineplattformar att respektera grundläggande rättigheter och säkerställa en hög nivå av integritet, säkerhet och trygghet för minderåriga. Dessa krav bör kompletteras med effektiva skyddsmekanismer och åldersanpassad design.[4] Det är också viktigt att följa effekterna av ny lagstiftning på EU-nivå, vilken förespråkar en gemensam åldersgräns för sociala medier och pekar ut tech-industrins ansvar i högre utsträckning.[5]

Frågan om en lagstiftad åldersgräns på sociala medier är aktuell i många länder och utvecklingen internationellt behöver beaktas i utformningen av lagförslaget. Det är i många fall för tidigt att se vilka konsekvenser och effekter en åldersgräns kunnat innebära i andra länder. Erfarenheter från bland annat Australien visar dessutom på betydande tekniska utmaningar med att upprätthålla åldersgränser.[6] Därtill avslog Frankrikes författningsdomstol nyligen parlamentets förslag om åldersgräns på sociala medier, då den anser att förslaget strider mot barns grundläggande fri- och rättigheter.[7]

11.3.2 Lagen bör även förses med vissa uttryckliga undantag från tillämpningsområdet

Jämställdhetsmyndigheten delar utredningens analys att en åldersgräns kan bidra till att minska ungas utsatthet online, på de plattformar som omfattas av lagförslaget. Utsattheten för digitala former av våld och kontaktförsök är utbredd bland unga och sexualiserat våld riktas särskilt mot flickor och unga kvinnor.[8] Då lagen föreslås undanta spelplattformar ser vi dock en risk att förövare kommer att kontakta barn där. Det finns redan en viss utsatthet för närmanden och kontaktförsök på spelplattformarna vilken liknar den på sociala medier. Vi ser en risk med att spelplattformar undantas från åldersgränsen då dessa grupperingar och närmanden både flyttar och förstärker sin aktivitet till spelplattformar för att träffa yngre målgrupper.

Det finns betydande skillnader i vilken typ av risker barn kan utsättas för utifrån kön, ålder och funktionsnedsättning, vilket hänger samman med skillnader i vilka

[4] Folkhälsomyndigheten. (2024).

[5] Europeiska kommissionen. (17 september 2026). EU KIDS Act to restrict social media platforms' access to children in the EU. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1890

[6] Barnes, C. et al (2026) *Assessing early effects of Australia's Social Media Minimum Age Act on adolescents' social media use: observational study.* BMJ.

[7] Reuters. (14 augusti 2026). *France's top court blocks social media ban for under-15s.* https://www.reuters.com/world/frances-top-court-rules-social-media-ban-curtails-freedom-expression-2026-08-14/

[8] Jämställdhetsmyndigheten. (2026). *Det gränslösa våldet* (Rapport 2026:1).

onlineaktiviteter som olika grupper har. Exempelvis är det mest vanligt hos barn nio till tolv år att mobbning och elaka kommentarer sker på Snapchat följt av Roblox.[9] Pojkar lägger mer tid på data- och tv-spel än flickor, vilket innebär att de löper högre risk att påverkas av innehåll som sprids på spelplattformar. Kommunikation på spelplattformar kan vara en källa till gemenskap och vänskap, samtidigt som det genom de funktionerna också sprids innehåll som förstärker könsnormer, misogyni och fientlighet.[10] Jämställdhetsmyndigheten menar att utredningen i högre grad behöver beakta dessa skillnader för att förstå effekter och begränsningar av en eventuell lag och av att spelplattformar föreslås undantas lagen.

12.2 Lagen bör utvärderas och negativa konsekvenser förebyggas

Forskningen om barns och ungas påverkan av onlineaktiviteter och hur de påverkar deras hälsa och välmående är i en expansiv fas med flera pågående svenska longitudinella studier. Samtidigt har flera myndigheter pågående uppdrag vars resultat och slutsatser kan och bör vara vägledande och vägas in i beslutet om införandet av en lag om åldersgräns av sociala medier.

- Jämställdhetsmyndigheten har i uppdrag att undersöka hur flickors och pojkars livskvalitet och livsval påverkas av sociala medier och gamingplattformar vilket återrapporteras den 15 december 2027. Jämställdhetsmyndigheten har också i uppdrag att undersöka hur desinformation sprids genom sociala medier med återrapportering 1 november 2027.
- Mediemyndigheten har i uppdrag att kartlägga och analysera hur sociala medieplattformars algoritmer styr innehåll till flickor och pojkar i åldern 9 till 18 år. Syftet är att öka kunskapen om sociala mediers algoritmer, hur det fungerar och vilka konsekvenser det får ur ett jämställdhetsperspektiv. Även detta återrapporteras den 15 december 2027.
- Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att sammanställa kunskap om samband mellan barns hälsa och välmående och barns innehav av en egen smart telefon. Myndigheten ska även överväga för- och nackdelar med att införa en regel, riktlinje eller rekommendation om när barn som tidigast bör få en egen smart telefon, och i förekommande fall ange hur en sådan bör införas. Uppdraget slutredovisas 18 december 2026.

Således kommer nya underlag att tas fram inom det närmsta året, vilket är kunskap som bör vägas in i den fortsatta beredningen av utredningens förslag.

[9] Mediemyndigheten. (2026). *Popular online platforms, harmful experiences and attitudes to safety measures among Swedish children and young people.*

[10] Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2026). *Pojkars och unga mäns jämställdhetsutmaningar*.

12.2.1 Ett uppdrag att förebygga lagens negativa konsekvenser för grupper med särskilda sårbarhetsfaktorer

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget att ge lämplig myndighet i uppdrag att analysera behovet av insatser riktade till särskilt sårbara grupper. Jämställdhetsmyndigheten menar att detta uppdrag bör kompletteras med att föreslå kompensatoriska åtgärder för hur dessa grupper ska nås och hur möjligheterna till nätverk på sociala medier kan ersättas. Tidigare studier har redan kunnat visa att tillgången till mötesplatser för unga ser olika ut beroende på var i landet de bor, samt att sociala medier kan vara en viktig livlina för grupper som saknar andra sammanhang.[11] Sociala medier kan vara en lättillgänglig plats som dessutom bidrar till ökad anonymitet, jämfört med fysiska mötesplatser. Det behövs därför kompensatoriska åtgärder för att särskilt utsatta grupper inte ska begränsas i för stor utsträckning.

Utredningen lyfter att unga hbtqi-personer och unga med funktionsnedsättning använder sociala medier för att hitta nätverk, stöttning och igenkänning. Vi ser att det finns en risk att dessa grupper av unga faller mellan stolarna beroende på var i landet de bor och hur pass väl ett uppdrag att förebygga lagens negativa konsekvenser faktiskt prioriteras. Vi ser en risk med att uppdraget skjuts framåt i tiden och att det saknas konkreta förslag på hur särskilt utsatta grupper ska få det stöd de behöver. Jämställdhetsmyndigheten menar att dessa konsekvenser behöver utredas innan lagförslaget träder i kraft, snarare än efter.

Utredningen lyfter inte själva unga som lever under hedersrelaterat våld och förtryck som en grupp med särskilda sårbarhetsfaktorer. Vi vet dock att sociala medier och digitala enheter kan bidra till en ökad övervakning av unga som lever under hedersrelaterat våld och förtryck.[12] Samtidigt kan sociala medier vara en källa till inspiration, kommunikation och stöttning. Därmed finns en dubbelhet i att sociala medier kan skapa både utsatthet och fungera som en livlina för barn och unga som lever under hedersrelaterat våld och förtryck.

Vi menar dock att lagen om åldersgräns för sociala medier inte är tillräcklig för att komma åt utsattheten för denna grupp och att det finns annan lagstiftning som kan vara tillämpbar. Från och med 1 juli 2026 är det straffbart att upprepat utsätta en annan person för kränkningar i form av beskyllning, nedsättande uttalande, förödmjukande beteende, otillbörligt hot, otillbörligt tvång eller otillbörlig övervakning, om kränkningarna sammantagna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, det vill säga psykiskt våld. I enlighet med SOU 2026:34 förslås även ytterligare en ny lag som kommer träffa olaga övervakning även i de fall då det inte finns förutsättningar att döma för psykiskt våld.[13]

[11] Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2022). *”Jag är inte ensam, det finns andra som jag”*; Unicef. (15 juni 2026). *Barns rättigheter gäller även online*. https://unicef.se/vad-vi-gor/paverkan/policy-brief-aldersgrans-i-sociala-medier

[12] Jämställdhetsmyndigheten. (2026). *Det gränslösa våldet* (Rapport 2026:1).

[13] SOU 2026:34. *Nya nätbrott och andra åtgärder för genomförandet av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer.*

Vi ser dock att det behövs mer kunskap om hur målgruppen använder sociala medier och vilka konsekvenser ett förbud kan komma att innebära för deras tillgång till nätverk. Jämställdhetsmyndigheten menar därför att en analys av särskilt sårbara grupper behöver innefatta den målgruppen, då det saknas tillräcklig kunskap på området i nuläget för att fastställa konsekvenserna av en åldersgräns.

12.2.2 En utvärdering av effekterna av lagen

Vi tillstyrker utredningens förslag om att utvärdera effekterna av lagen efter tre till fem år. Samtidigt understryker vi vikten av att konsekvensanalys och förslag på kompensatoriska åtgärder för särskilt sårbara grupper skyndsamt tas fram. Detta bör inte anstå resultatet av en utvärdering om tre till fem år. För barn och unga är det föreslagna tidsspannet en stor del av deras barndom, vilket innebär att en åldersgräns kan få negativa konsekvenser som inte beaktas tillräckligt snabbt för att stötta dessa grupper av unga.

14.3 Konsekvenser för jämställdheten

Som utredningen beskriver påverkar sociala medier ungas hälsa och välbefinnande negativt. Samtidigt utgör dessa en stor del av ungas vardag i identitetsskapandet och sociala interaktioner, vilket är en viktig beståndsdel och förutsättning för att utvecklas till en självständig individ. Lagförslaget riskerar därmed att bli en stor inskränkning och begränsning i barn och ungas fri- och rättigheter. Nyttan med lagförslaget behöver därför vara klar – att barnens hälsa och skydd berättigar en sådan inskränkning. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det avgörande att lagen inte får en oproportionerligt stor inverkan och inskränker flickors fri- och rättigheter mer än pojkars. Analysen av hur lagen träffar och berör flickors och pojkars fri- och rättigheter olika är därmed central, vilket inte framkommer i utredningen. Detta bör enligt Jämställdhetsmyndigheten tas om hand i den fortsatta beredningen av lagförslaget.

Jämställdhetsanalysen bör ta avstamp i ett perspektiv där pojkars och unga mäns användning och närvaro på onlineplattformar adresseras i lika stor utsträckning som flickors och unga kvinnors utsatthet. På så sätt tillskrivs pojkar och unga män ett större ansvar för sin roll i flickors och unga kvinnors utsatthet för digitalt våld. Våldet som utövas på digitala arenor är inte en specifik form av våld. Tekniken är i första hand ett verktyg och en arena för utövande av andra former av våld. Fokus bör ligga på onlineplattformar som ett verktyg genom vilket flera olika former av våld kan utövas, förstärkas och öka i räckvidd. Det finns en risk att åldersgränsen förskjuter fokus mot teknologin som den skadliga faktorn, snarare än våldsutövandet. Det kan leda till att ansvaret flyttas från våldsutövaren till den våldsutsatta, exempelvis genom rekommendationer om att avstå från digitala miljöer.[14]

[14] Jämställdhetsmyndigheten. (2026). *Det gränslösa våldet* (Rapport 2026:1).

Jämställdhetsanalysen bör i högre utsträckning analysera killars påverkan av aktiviteter online**.** Vi vill betona att sociala medier även påverkar pojkar och unga män negativt, särskilt gällande kropp- och livsstilsideal, vilket inte framgår i utredningens jämställdhetsanalys. Pojkars hälsa och utsatthet berörs inte nämnvärt av utredningen. Om utredningen även fokuserat på pojkars hälsa och hur den påverkas av onlineplattformar hade spelplattformarnas negativa påverkan tydligare kunnat adresserats. En konsekvensanalys av vad det innebär att spelplattformar är undantagna i lagförslaget hade tydligare adresserat samhällskonsekvenser av desinformation, incelrörelsen och manosfären.

För Jämställdhetsmyndigheten
Lise Tamm
Generaldirektör

Hannah Alvå, Sofia Lindbom
Utredare

I ärendets slutliga handläggning har avdelningschefen Ylva Mannervik och enhetschefen Bosse Parbring deltagit.